

«Manifest Solsida: per la lectura al món rural»

La lectura és un dret cultural i una eina clau per a la cohesió social, el pensament crític i el benestar individual i col·lectiu. Al món rural, este dret es veu sovint condicionat per desigualtats estructurals, però també s'hi concentren oportunitats úniques per a construir models lectors arrelats, inclusius, imaginatius i transformadors.

Reivindiquem una lectura rural viva, accessible i connectada amb el territori, que reconega la diversitat de veus, experiències i identitats que hui habiten els pobles.

1. La lectura com a expressió de la identitat rural

Defensem la necessitat de visibilitzar la cultura, la història, la memòria oral i el llenguatge propis del món rural en els materials i les propostes lectores. Llegir també és reconèixer-se, sentir-se part d'un relat col·lectiu i enfortir el vincle emocional amb el territori. A més, dona valor a les veus locals, les narratives quotidianes i els sabers propis, sovint absents dels circuits culturals dominants.

2. Accés equitatiu a la cultura i al coneixement

Reclamem una regulació adaptada a l'àmbit i la realitat rurals, amb criteris flexibles però garantistes, i el compromís polític necessari per a desenvolupar biblioteques rurals vives, servicis itinerants, punts de lectura comunitaris i accés real a la lectura digital. El lloc on vivim no ha de determinar l'accés a la lectura. L'accés equitatiu implica recursos estables, continuïtat dels servicis i mecanismes de cooperació supramunicipal.

3. Reduir la bretxa digital per a ampliar oportunitats

La lectura digital ha de ser una oportunitat i no una nova font de desigualtat, sense substituir ni precaritzar els servicis presencials ni els formats en paper, que continuen sent essencials en molts contextos rurals. Apostem per infraestructures digitals bàsiques i per la formació en competències digitals que permeti a totes les persones participar de la cultura escrita contemporània.

4. La lectura com a espai de trobada de la nova ruralitat

El món rural actual és divers i canviant. La convivència entre la població arrelada al territori i els nous pobladors obri la porta a projectes lectors inclusius, intergeneracionals i interculturals que afavorisquen l'arrelament, la participació ciutadana i la construcció d'una identitat rural contemporània. Estos projectes han de partir de l'escolta activa i del respecte als ritmes comunitaris, i han d'evitar propostes imposades o desconnectades del context local.

5. Professionalitzar per a garantir drets

Sense servicis bibliotecaris professionalitzats no hi ha equitat cultural. La participació comunitària i el voluntarisme no poden substituir la professionalització ni servir d'excusa per a la precarització dels servicis.

Defensem la necessitat de personal qualificat, amb condicions laborals dignes, reconeixement institucional i capacitat real de decisió en els projectes culturals del territori, recursos estables i projectes de mediació lectora sostinguts en el temps, així com el reconeixement del paper dels mediadors i les mediadores locals.

6. Comunitat, participació i corresponsabilitat

La dimensió humana dels pobles és una fortalesa. Apostem per una lectura construïda des de la comunitat i des de l'escolta activa amb la implicació de la ciutadania, les associacions culturals, els centres educatius i els espais socials com a motors de vida lectora. La participació no és un acte puntual, sinó un procés sostingut que requereix temps, cura, confiança i recursos.

7. Llegir per a cuidar i connectar

La lectura al món rural pot combatre l'aïllament, generar benestar emocional i crear espais de cura compartida, especialment per a persones majors, menudes i joves. Llegir juntes és també una manera d'acompanyar-nos.

8. Transformar el rural, transformar la lectura

El món rural no és un espai estàtic ni ancorat en el passat: està en plena transformació social, cultural, tecnològica i demogràfica. De la mateixa manera, la lectura ja no es limita al llibre imprés ni a espais silenciosos i tancats: es llig en múltiples formats, llenguatges, suports i contextos.

Defensem una lectura capaç d'acompanyar i activar la transformació del món rural: una lectura híbrida, comunitària i crítica, que dialogue amb el present, incorpore noves narratives, tecnologies i pràctiques culturals, i connecte el local amb el global.

Llegir al món rural és també imaginar futurs possibles, generar pensament col·lectiu i donar eines per a participar activament en els processos de transformació del territori.

9. Avaluar per a transformar: evidència i impacte

La promoció de la lectura al món rural ha de basar-se en dades, indicadors i evidències que permeten conèixer l'impacte real de les polítiques i els projectes impulsats. Defensem sistemes d'avaluació adaptats a l'àmbit rural, que combinen dades quantitatives amb metodologies qualitatives, narratives i comunitàries, i que reconeguen processos, vincles i transformacions socials més enllà de les xifres.

L'avaluació ha de fugir del control burocràtic, ha de ser una eina compartida amb la comunitat, per a aprendre, millorar i legitimar la lectura com a eina de transformació cultural i social.

10. Governança compartida i gestió amb visió territorial

La lectura al món rural requerix models de governança col·laborativa i, també, supramunicipal, amb la participació activa de les administracions públiques i els serveis bibliotecaris, la comunitat educativa, les associacions culturals i la ciutadania.

Apostem per una gestió cultural amb visió territorial, estable i coordinada, que assegure recursos, continuïtat i coherència entre nivells institucionals, i que reconega el paper estratègic de les biblioteques i dels agents locals com a infraestructures culturals de proximitat.

Este manifest ha estat redactat a la jornada "Lectura per a la transformació: un futur lector per al món rural valencià" organitzada per la Biblioteca de L'ETNO i celebrada el 31 de gener de 2026 a Benifairó de les Valls. Esta jornada forma part del conjunt d'activitats paral·leles de l'exposició temporal de L'ETNO "Solsida: la transformació de les comunitats rurals valencianes".